



רואה לכם בעיניים

תסמונת אירלן היא תופעה מוכחת שמתחפשת לבעיית מיקוד ראייה או להפרעת קשב וריכוז, אך סביר להניח שלאבחון הזה לא יפנו אתכם בשל חוסר מודעות. בשביל ההורים שילדיהם סובלים מקושי לימודי הכתבה הזאת תקצר את הדרך. שווה בדיקה

טל ויזל | צילום: מרים אלסטר

על הלוח הוא לא הספיק להעתיק, פשוט משום שהאותיות היו "נוזלות למטה". את פניהם של חבריו לכיתה הוא לא הצליח לזכור ולקשר אותם לשמותיהם, וכך נשאר בודד ולא אהוב, בלי אף חבר אחד.

עד שהגיעו למשרדה הירושלמי של שולמית אלעד, הוריו של

אביאל, ילד חמוד וחכם בן שמונה, מעולם לא השתתף במשחקי כדור. בכל פעם שהכדור היה עף לכיוונו, הוא היה נוחת על ראשו ורק אז אביאל היה מבין שהגיע הזמן לתפוס אותו. כשילדי הכיתה רצו בשבילי בית הספר, הוא היה נופל וקם, פעם אחר פעם. גם בקריאה לא היה לו קל. את מה שהמורה כתבה

הרגשתי שיש לי תשובות לתופעות שראיתי ולא ידעתי איך להסביר אותן. שולמית אלעד והשקפים הקסומים



אביאל כבר היו אובדי עצות. מסכת ארוכה של אבחונים לא הועילה לגלות מה לא בסדר עם בנם. הניסיון הזה היה בהחלט האחרון בשורה. בסוכות של השנה שעברה קיבל אביאל משולמית משקפיים חדשים עם עדשות בצבע ירקרק בהיר. זמן קצר אחר כך הוא היה הילד האהוד והמצטיין של הכיתה. בכל שבוע כתבה אמו של אביאל לאלעד את התמורות שחלו בחייו של בנה מאז שקיבל את זוג המשקפיים החדשים. כעבור שנה נבחר אביאל לנציג בית ספרו במועצת התלמידים של באר שבע.

אז מה קורה פה?

שולמית אלעד, מאבחנת בשיטת אירלן, עובדת במשך שנים רבות עם סטודנטים לחינוך מיוחד במכללת דוד ילין. במסגרת לימודיהם

המעשיים וכתוכנית ייחודית לקהילה, הם מתנסים בקורס של הוראה מתקנת, המאפשר להם ללמד באופן פרטני תלמידי בית ספר עם קשיים לימודיים. בכל מפגש הסטודנטים מאבחנים את הקשיים ומסייעים לתלמידים לדלג מעל המשוכות הלימודיות המקשות עליהם. ובכל זאת, עם כל ניסיונה של אלעד בתחום החינוך המיוחד, תסמונות וליקויי למידה, הגיעו ילדים עם תופעות שפשוט לא היה לה מענה בשבילים.

"לאורך השנים היו ילדים אינטליגנטיים, מטופלים יפה, עם מורים טובים והורים מעורבים ומסייעים", אומרת אלעד, אבל בכל פעם שהתחילו לקרוא היה אחד שאומר שכואב לו הראש או כואבת לו הבטן. ילדים היו מתחילים לפהק

מיד בתחילת הקריאה, למרות שהסקסטים היו בנושאים שהם אוהבים ונורא מתעניינים בהם. חלק מהם היו צריכים המון אוויר וגיוס המון כוחות, היו ילדים שקראו שוטף באינטונציה נכונה אבל אמרו שהכול משעמם. שאלתי את עצמי: אז למה זה משעמם? מה קורה פה?"

תגלית יהודית

בשנת 1996, ולאחר שהצטברו על שולחנה מקרים רבים שנותרו בלי מענה, טסה אלעד לאנגליה לתקופה ממושכת. כמו דברים רבים שהתגלו במקרה, גם את שיטת אירלן גילתה אלעד תוך שיטוט בין מדפי ספרייה בעיירה בריטית רחוקה. תוך כדי עיון ראשוני בספר 'Reading by colors' (בעברית: 'צבעים לעזרת הקריאה', בהוצאת אח) שכתבה הלן אירלן, פסיכולוגית

חינוכית אמריקאית ואיך לא - גם יהודייה, היא גילתה את השיטה שנתנה הסבר לכל הקשיים הללו.

בשנת 1983, במסגרת מחקר על דיסלקציה שנערך באוניברסיטת לונג ביץ' בקליפורניה, נכנס באחד הימים לכיתת המחקר סטודנט שעבד כתאורן בתיאטרון עם שקף אדום שמניחים על פנסי התאורה. אחת התלמידות הניחה את השקף על הדף ופתאום, לאחר שנים שהיא מאובחנת כדיסלקטית ובעלת קשיי קריאה עקב כך, היא החלה לקרוא בלא קושי. "בספר בשם 'לפרוץ את מחסום הדיסלקציה' מובא כי הסיבות לעייפות אצל דיסלקטים אחרי שהם קוראים פסקה, טרם פוענחו. אני אומרת שלחלק גדול מהם יש אירלן", אומרת אלעד.

אמנם שיטת אירלן נקראת על שמה של הלן אירלן, אך באותם ימים ממש, בצדו השני של כדור הארץ, באוסטרליה, אישה נוספת בשם אוליב מירס גילתה את אותה תופעה בדיוק. הלן אירלן התראיינה וסיפרה על השיטה בתוכנית '60 דקות', שמקבלת תהודה עצומה גם באוסטרליה וגם בארצות הברית. כך היא פרצה בגדול, לעומת אוליב מירס שנותרה אנונימית.



תוך כדי קריאת הספר הבינה אלעד כי יש כאן בשורה שטרם נפוצה בארץ, למרות שבעולם היא כבר הייתה ידועה. "כשקראתי על תסמונת אירלן הרגשתי שיש לי תשובות לתופעות שראיתי ולא ידעתי איך להסביר אותן", היא אומרת, וניכר כי גם היום ניצוץ הגילוי נראה בעיניה.

אלעד לא הסתפקה בספר שקראה. היא פנתה לאשת מקצוע שמורשית ללמד את השיטה ומספר הטלפון שלה הופיע ברשימה בגוף הספר, וביקשה ללמוד ממנה את השיטה באופן פרטי. "כחלק מהלימוד המעשי, הייתי צריכה לערוך עשרה אבחונים. בין האבחונים, אבחנתי גם כמה קרובי משפחה ועשיתי אבחון גם לבתי, שאז עוד לא התחילה כיתה א'. היא הייתה תלמידה מצוינת רק לא קראה, כי לדבריה הכול היה לה משעמם. התאמת לי שקף והכול הסתדר".

כששבה לארץ, הכלי לאבחון וטיפול היה בידיה: "חזרתי לארץ והתחלתי להסתכל על הילדים שהגיעו לשיעור עם הסטודנטים. לכל אחד התאמתי את צבע השקף שמתאים לו וסייע לו לקרוא טוב יותר. לאחר חמש שנים ראיתי



לא בעיה אופטית אלא בעיה בעיבוד. דוגמה למה שרואים הסובלים מתסמונת אירלן

שהשקפים אכן עוזרים, אך הם לא פתרון פרקטי ושימושי בחיי היומיום". או אז טסה אלעד לארצות הברית אל הלן אירלן בעצמה, כדי ללמוד איך מתאימים משקפיים מיוחדים שהשקף הנכון מצוי בתוכם בצורת עדשות עם צבע. "באותם ימים, בתי הייתה בכיתה ו' ורצתה לבדוק אם מתאימים לה המשקפיים של אירלן. הכנתי לה משקפים, והיא אמרה שאמנם היא קוראת באותו קצב, רק שעכשיו היא מבינה טוב יותר את מה שהיא קוראת".

המשקפיים של אירלן נראים כמשקפיים רגילים, אך כשמביטים עליהם רואים צבע על העדשות. אלעד מספרת כי כשמביטים דרכם לא רואים את הצבע, רק רואים טוב יותר.

מוכח מדעית

אלעד מספרת כי לפי מכון מחקר אמריקני, 12-14 אחוזים מהאוכלוסייה סובלים מתסמונת אירלן. פרט לעובדה שהתסמונת עוברת בתורשה מהורים לילדיהם, היא יכולה להיגרם גם ממחלה עם חוס גבוה מאוד, מאירוע מוחי או מתאונת דרכים. אך חשוב לה להדגיש כי ישנן רמות שונות של חומרה על הרצף הזה: "כמו



למה שרואים הסובלים מתסמונת אירלן

חכמת נשים

הכנס השנתי לנשים של בית מוריה תשע"ה

יום רביעי, כ"א תמוז, 8.7.2015

מלון לאונרדו נגב, באר שבע

מה שבניהם	חינוך ילדים	הורות	העצמה זוגית	
קבלה ורישום				8:30-9:00
חשבי טוב ויהיה טוב הרבנית חדוה דרשביץ	בחופש הזה אני לא כועסת! הגב' אסתי ארנד	אמון ואמונה בין הורים לבני הנעורים הרב אליהו שרביט	אחד ועוד אחד שווה אחד! הרב גבריאל קרסקט	9:00-10:20
הפסקה - כיבוד קל ושתייה				
"כי הגדלת חסדך עלי" אמונה ושמחה עם הרבנית ימימה מזרחי				10:40-11:40
הפסקה - כיבוד קל ושתייה				
התכנסות ודברי ברכה: מר רוביק דנילוביץ- ראש העיר אמון, אמונה והתפתחות הרב שמעון כהן- ראש מוסדות בית מוריה				12:00-13:00
הפסקת צהריים				
איך נכנס לשבת בנחת? הרבנית שרה אליסף	איך נסביר את נושא הצניעות לנו ולבנותינו? הרבנית עידית איצקוביץ	אתגרים חינוכיים מילדות עד בגרות הרב עמוס נתנאל	סוד החיבור הקשר האינטימי מחמכת הנשי הרבנית נעמי וולפסון לנשואות בלבד!	14:00-15:20
הפסקה - כיבוד קל ושתייה				
איך להספיק יותר? יעל זלץ	האם יש מתכון לחינוך? הרב יוני לביא	הנפש במעגל חיי האישה ד"ר חנה קטן		15:50-17:10
הפסקה - כיבוד קל ושתייה				
אמונה, אומנה ואומנות - מופע של משפחת ברלין משפחת ברלין - משה (מוסא), דינה וביתם אודיהליה, פותחים צוהר לסיפורם האישי במופע מרגש על ההחלטה לקחת לאומנה שני ילדים בעלי צרכים מיוחדים				17:40-19:00

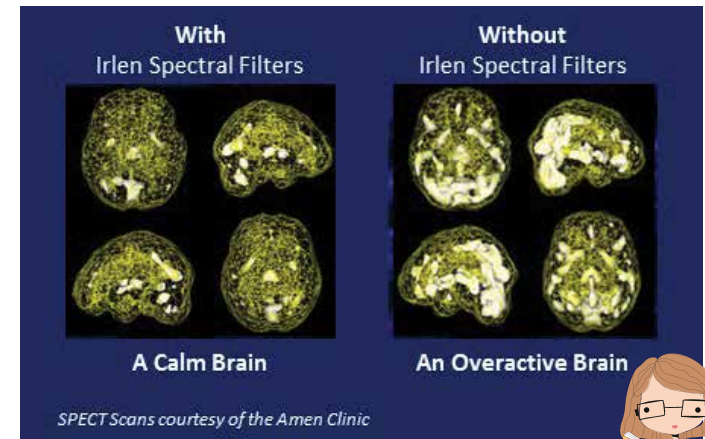
*ייתכנו שינויים, מידע מעודכן באתר ** המופע לפני ר"ח מנחם אב, באישורו וע"פ הנחיותיו של הרב שמעון כהן ראש המוסדות.

מניחים שכולנו רואים באופן זהה. אבל זה ממש לא נכון. פרט לחדות ראייה, יש הוכחות מדעיות חותכות לכך שהמשקפיים מסננות הצבע עוזרות".

רודפים אחרי האותיות

תסמונת אירלן היא בעיה תורשתית שקשה מאוד לאתרה באמצעים הסטנדרטיים, החינוכיים או הרפואיים, הקיימים כיום. הקושי של המוח בעיבוד החזותי אינו נובע מבעיה אופטית, ולכן פתרון של משקפיים רגילים אינו בא בחשבון. מי שסובל מתסמונת אירלן ימצא במשרדה של אלעד הסבר למגוון קשיים שהוא מתמודד איתם בחיי היומיום כמו קושי בקריאה ובנהיגה, סחרחורות ובחילות, כאבי ראש ועוד. לאחר אבחון מקיף, אלעד תאמר אם יתאימו לו משקפיים ייחודיים שיפתרו את הקושי, כל זמן שהוא מרכיב אותם.

למען הסר ספק, אלעד מציינת שוב ושוב כי אין קשר בין התסמונת ובין אינטליגנציה. אל משרדה מגיעים מדי יום ביומו מקרים שיוכיחו כי אנשי אירלן מתפקדים, למרות הקושי. השוני יבוא לידי ביטוי באיכות חייהם, בתפקוד טוב יותר ובמיצוי רב יותר של יכולותיהם. "בשבוע שעבר הייתה אצלי אישה, דוקטור לכימיה במכון ויצמן. אישה אינטליגנטית ומרשימה ביותר שסיפרה שהיא קוראת כל שורה שלוש פעמים! פעם אחת בשביל להבין את המילים, פעם שנייה בשביל להבין את המשפט ופעם שלישית בשביל לזכור. רק כשסיימה את התואר הראשון גילתה שהיא קוראת אחרת מאחרים. איך היא עשתה את זה?"



הקטעים הלבנים מעידים על הדם המוזרם למוח ועל המאמץ שנעשה בעת שימוש במשקפי אירלן ובלעדיהם



Spect שנערכה לבחורה בת עשרים וארבע שסבלה מאוד ממיגרנות. הבדיקה בוחנת מה קורה במוח האדם בזמן שהוא מבצע פעולה קוגניטיבית, ובחלקה הראשון צולם מוחה של הבחורה בזמן שהיא קוראת טקסט בלי משקפי אירלן. בתמונה רואים בבירור כי המוח מלא "עננים לבנים, מה שמעיד על כך שדם רב מוזרם למוח והוא מתאמץ עד מאוד". בתמונה השנייה מוחה צולם בעת שהיא קוראת בעזרת המשקפיים מסנני הצבע המיוחדים לאירלן. ההבדל ניכר ובוולט מאוד גם לעיניים לא מקצועיות. בתצלום השני הכתמים הלבנים מעטים מאוד, כלומר אין צורך בדם רב ואין הרבה מאמץ בזמן פעולת הקריאה. ההדמיה מחדדת את הפער המשמעותי בתפקוד עם המשקפיים ובלעדיהם.

"הלן אירלן שואלת שאלה שאיש מאנשי המקצוע, האופטיקאים ורופאי העיניים, לא שואל: כשאתם מסתכלים על הדף, מה אתם רואים?", מסבירה אלעד. "הם

שבמשקפיים יש מספרים, כך גם באירלן. לאלו שסובלים מעט יש תופעות מועטות, ויש כאלה שאפילו אור הפלורסנט מאוד מציק להם. באמריקה ובכלל בעולם קוראים לזה תסמונת אירלן, כי זה צירוף של כמה סימפטומים".

למה אין לזה מענה בקופות החולים? "יש רופאים בארץ שטוענים שזו לא תסמונת, אך זו באמת לא המהות. זה קיים וזו תופעה שאנשים סובלים ממנה ולנוירולוגים ואופטיקאים ורופאי עיניים או אחרים אין פתרון, והכלי הזה של משקפיים מסננות עובד ומשפר את יכולת הקריאה ואת איכות החיים בכלל. המשקפיים אינן קשורות לחדות ראייה, אלא לתהליך העיבוד, לפרשנות שניתנת לתמונה שנקלטת. למעשה, המשקפיים הם בשביל המוח והתהליכים שבתוכו".

על קיר משרדה של אלעד תלויה תמונה גדולה של הדמיה ממוחשבת של המוח האנושי, שנחלקת לכמה חלקים ומציגה את תוצאותיה של בדיקת מוח (מעין MRI), בשם

שואלת אלעד בתימהון, "זה מצריך כוח רצון עצום!".

לפני זמן לא רב הגיע אליה בחור שלומד בישיבה חרדית. כשהגיע לגיל ישיבה קטנה, הוא התחנך לפני אמו שתמצא לו ישיבה "שלא לומדים בה הרבה" ואת שארית הזמן מבליים בעשייה, לא בלימוד. "מדובר בבחור מאוד אינטליגנטי. כיום, לאחר אבחון והתאמת משקפיים, הוא לומד בישיבה מצוינת שנחשבת לישיבה הטובה בירושלים", מציינת אלעד בסיפוק.

"לאחרונה הכנתי כמה וכמה זוגות משקפיים לסטודנטים ולאנשים מבוגרים. מדהים לגלות כמה אנשים

סובלים מזה, בייחוד אלה שעברו אבחונים ובדיקות של המוח ולא גילו מה יש להם", היא אומרת בכאב.

כדי להמחיש את הסבל הרב שנגרם לאנשי אירלן, מפרטת אלעד מגוון סיטואציות מחיי היומיום: "הגיעה אליי אישה עם חמישה ילדים שסובלת מתסמונת אירלן באופן קיצוני. היא לא מסוגלת שמישהו מהילדים שלה יגע בה, ובשבע וחצי בערב סוגרים את הבית וכל אחד הולך לחדרו כי היא לא יכולה לשאת את הרעש. בגלל זה היא גם לא יכולה לשבת איתם לארוחת צהריים. יש אנשים רבים שלא נכנסים לקניונים, כי האור והרעש מוציאים אותם מדעתם. זה כמו פנס בעיניים, והם לא מרגישים טוב וסובלים ממיגרנות רבות. התחושה שהם מתארים היא שכל הזמן משהו זז לך, לא שקט".

ובאשר לילדים בבית הספר, אלעד מספרת כי "ילד כזה שיושב בכיתה, הילדים שסביבו והכתוב על הלוח מרצדים לו. ואם המורה תבוא עם חולצת פסים שחור-לבן או נקודות אז על אחת כמה וכמה - היא מכניסה לפחות כמה ילדים בכיתה לאי שקט היסטרי. היא תבקש מהם שיסתכלו אליה וזה פשוט רע להם. באותה מידה המילים על הדף יכולות לרצד, להימרח, לברוח בהתערבלות. מישהי אמרה לי: אני כל הזמן רודפת אחרי האותיות".

לאלעד יש דפים מלאי דוגמאות לשיבושים שנגרמים בניסיון לקרוא טקסט: מערבולת מילים שמעוררת בחילה, אותיות שנוצר עליהן צל מציק, פסקאות שנפערים ביניהן חורים של רווחים, הלבן כמו יוצר נחלים על הדף ובתוך הפסקאות. וכמו בכל דבר, יש כאלה שיש להם קצת מזה וקצת מזה.



נפלא שיש מקומות בעולם, כמו ניו זילנד, שבהם עדשות אירלן הן תופעה מקובלת וברורה (התמונה מאתר אירלן)

מה אומרות עיניך

לשיטת אירלן, כאמור, יש הוכחות רבות במחקר העדכני. רק הסיבה לשיבוש הראייתי בעיניהם של המאובחנים נותרה מעורפלת. לדבריה של אלעד, "יש כיום כמה השערות, שלא הוכחו חד-משמעית, איפה הכשל הגופני שיוצר את תסמונת אירלן. אחת ההשערות, למשל, היא שבקרב האור יש שישה צבעים וכנראה שהמוח מעבד בצורה פחות יעילה אחד או יותר מהצבעים וזה יוצר עיוותים על הדף".

יש המשייכים זאת לשתי מערכות חשובות: הפארבו-תאיות (Parvocellular) והמאגנו-תאיות (Magnocellular). הפארבו קולטת עצמים נייחים, קטנים וצבע; המאגנו קולטת בחלק המערכתי פרטים גדולים, שחור לבן ותנועה. שתי המערכות הללו צריכות לעבוד בתיאום, כך שאם האחת עובדת יותר מדי המערכת כולה נכנסת לחוסר איזון. למשל, אם המאגנו עובדת יותר מדי זה יוצר תזוזות יתר, ולהפך. "כל המערכות החושיות פרט לריח עוברות כולן דרך התלמוס", מסבירה אלעד, "שבעים אחוזים מהמידע שאנחנו קולטים עובר דרך העיניים. יש נשים שאומרות לי: אני רואה אותך אבל את מרצדת".

השיבוש בקלט הראייתי משפיע על תפיסת שדה הראייה ותפיסת עומק, שני דברים קריטיים בנהיגה. "למשל, אנשי אירלן מתקשים להעריך כמה רחוק הרכב שהם נוסעים בו מאלו שסביבם. בכנס אירלן באנגליה סיפרה אישה שהיא הייתה נוסעת בכבישים מהירים, מלאי גשרים ומכוניות,

ולא ידעה לזהות באיזה נתיב היא וכמה הרכבים האחרים קרובים או רחוקים ממנה. אחרת סיפרה שהייתה עולה על המדרכות בזמן פנייה או סיבוב, כי לא ידעה לאמוד נכון את המרחק. מדובר בהתמצאות בסיסית במרחב", מדגישה אלעד, "זה מלחיץ מאוד שאנשים נוהגים כך בכביש".

חשוב להדגיש כי אנשי אירלן אינם מודעים לכך שיש להם קושי מיוחד, ונדמה להם שכולם מתמודדים כמותם. ככל שהגיל עולה הקשיים מתקבעים, אך כך

כשקראתי על תסמונת אירלן הרגשתי שיש לי תשובות לתופעות שראיתי ולא ידעתי איך להסביר אותן



אבחון זו.

גם יכולות הפיזיולוגיות עליהם. "הם יודעים לפצות על כך באיזה שהוא אופן", מתארת אלעד, "אבל זה תובע מאמצים עצומים. ישבה אצלי אישה שסיפרה שכשהיא נוהגת לתל אביב היא מגיעה סחוסה וחייבת ממש שעתיים לנוח, לעצום עיניים ולנשום כדי שתוכל להמשיך לתפקד".

השינוי יגיע מהשטח

ניסיונה של אלעד מרשים ואינו מותיר צל של ספק כי מדובר כאן באשת מקצוע שבוחנת הכול בכלים מקצועיים. היא נולדה בירושלים, עשתה תואר ראשון ושני באוניברסיטה העברית בחינוך מיוחד, ואחר כך למדה בתכנית להסבת אקדמאים במכללת דוד ילין במטרה להיות מורה. עשר שנים היא עבדה בבית הספר לחירשים וכתבה תכניות לימודים, ואחר כך החלה לעבוד

במכללת דוד ילין כמנחה דידיקטית, כמנחה בקורסים וכמרכזת תכנית תמיכה ייחודית למניעת נשירת מורים חדשים בשלוש השנים הראשונות להוראה, "כי הם נורא רוצים להשתלב ולהמשיך, אך המערכת היא תובענית מאוד". לצד עבודתה במכללה היא עוסקת בשיטת אירלן. "אני מורה מתקנת ויכולתי לעבוד שנים עם ילדים ולא להגיע לפתרון כזה".

למרות שרבים מגיעים למשרדה של אלעד מדי יום לאבחון, רבים אחרים עדיין לא יודעים על התסמונת ועל שיטת



זוכרים את אביאל שעליו סיפרנו בתחילת הכתבה? בשביל הוריו, האפשרות של אבחון אירלן אפילו לא עמדה על הפרק. שיטת אירלן לא ידועה בארץ כמו שיטות ואבחונים אחרים, וסביר להניח כי כשישאלו את צוות הגן או בית הספר הם לא יופנו לאבחון אצל אלעד: "כשמדובר באנשים מבוגרים שיש להם כבר שלל תופעות שהם סוחבים איתם במשך שנים, קל להבין שיש בעיה. אבל כשמדובר בילדים, הם לא יודעים שקיימת בעיה כי לא נזקקו לקריאה".

נדמה כי עול הפצת בשורת אירלן נמצא על כתפיה של אישה אחת, שעושה את מלאכתה בתחושת שליחות אך בכלים של אדם אחד: "אני אשת חינוך. לאן שלא מזמינים אותי אני הולכת. אני מיידעת את

צילום בעו מוסס

Lior

תכשיטים, יודאיקה ומתנות

אלקנה מרכז מסחרי: 03-9063344 פתח תקוה קניון סירקין 03-6498020 פתח תקוה קניון כפר גנים 03-5325929
 גבעתי שמואל קניון הגבעתי 03-5323004 שוהם מרכז מסחרי: 03-979797
 ראש העין קניון לב אפק 02-8610281 ירושלים רמת בית הכרם 02-6482230

על פני הדף. אלעד מבקשת ממני לספור איקסים שנמצאים בין שני ריבועים לבנים ריקים בתוך טקסט עמוס. בערך באמצע השורה הכול זו ומיטשטש ואני צריכה להתחיל שוב בספירה. אבל עם השקף הצהוב אני סופרת בקלות, בבת אחת ובלי צורך במאמץ להחזיק את העיניים על השורה.

יש אנשים שלא יעמדו בפני המשוכה הזאת? אני שואלת בתדהמה, כי מבחינתי המאמץ הזה הוא חלק אינטגרלי מהקריאה. שולמית מביטה בי בחביבות ואומרת: "יש. זה המפתח. השקף משנה לגמרי את התחושה שהטקסט נותן - אם הוא מרתיע או לא".

השקפים של אלעד אינם שקפים צבעוניים רגילים שיש בכל חנות. צדם האחד מבריק והאחר מט, ואת הגוון המדויק יש להתאים באופן אינדיבידואלי. לאחר שעה במשרדה, איתרתי כבר שלושה אנשים מהמעגל הקרוב אליי שנראה כי הם סובלים מתסמונת אירלן. אין ספק שהאבחון אצלה הוא מרכיב חשוב בארגון הכלים ההורי שכולנו נודדים איתו בשנים עשרה שנות חינוך חובה, ובמסע שעוברים ילדינו במערכת החינוך.

ולכל האימהות הצדיקות ששולחות את ילדיהן לאבחון אך בעצמן נשארות לסבול בשקט, ממליצה אלעד להגיע גם. "חשוב לי בעיקר שאדע ביני לבין עצמי שמה שאני זה עושה זה משמעותי ורציני ועוזר", היא אומרת לסיום. "היום כבר מפרגנים ומפנים אליי, אבל זה לקח זמן רב, וסבל של רבים שנמשך עוד שנים ארוכות עד לאבחון ולטיפול". ■



לא כולנו רואים באופן זהה. הלה אירלן; למעלה: שולמית אלעד

הסטודנטים, מרצה, אבל זה לא מגיע למסות. עם כל רצונם הטוב, אנשי המערכת עמוסים וקשה להניע את השינוי".

שבוע המודעות לאירלן, שצוין השנה בארץ לראשונה ב-16 לאוקטובר, עורר את אלעד להבין שהפתרון הפשוט שנמצא קרוב אלינו רחוק להכעיס מהמודעות הציבורית: "אני מאבחנת כבר שנים רבות, ורבים האנשים שמגיעים אליי וכועסים על שלא ידעו שיש אפשרות כזו ברשימת הבדיקות. זה באמת פתרון פשוט, לא מסובך ולא יקר. מעולם לא פרסמתי את עצמי כדי שזה לא יצטייר כגימיק. לפעמים זה עושה שינוי עצום כמו קסם, לפעמים זה עושה רק חלק מהעבודה. ולפעמים יש את כל התופעות, אבל השורש הוא לא אירלן".

מניסיונה של אלעד, תסמונת אירלן מסתתרת פעמים רבות מאחורי תופעות מוכרות יותר ועלולה להצטייר, למשל, כהפרעת קשב וריכוז. אך אם נשים לב בזירות, נגלה שיש סימנים מובהקים יותר לאירלן: "יש ילדים שבאופן קבוע יושבים עם ידיים על המצח ומחפשים איך להסתתר מהאור. יש אימהות שיוצאות מהאבחון ופתאום שמות לב שכשהם בחוץ המבט של הילד בורח למטה או הצדה כדי להימנע מהאור". גם במהלך אבחון לעתים דרושה סבלנות כדי לגלות את הקושי: "הייתה אצלי ילדה שרק אחרי שלושה שקפים אפורים, ברביעי היא אמרה: אה! עכשיו הכול עומד".

כל אחד והאירלן שלו
 תאמינו או לא, כשאלעד מדליקה